

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ**

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Охорона праці в галузі»

(денне та заочне відділення, спеціаліст, магістр)

Київ – 2014

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України

29 березня 2012 року № 384

(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України

від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н - 3.04

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра (циклова комісія) Безпеки життєдіяльності та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

(відділення)

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці в галузі

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.170101 «Безпека інформаційних і комунікаційних систем»

(шифр і назва напрямку підготовки)

напрямок підготовки 6.170102 «Системи технічного захисту інформації»

напрямок підготовки 6.170103 «Управління інформаційною безпекою»

напрямок підготовки 6.050102 «Комп'ютерна інженерія»

напрямок підготовки 6.050903 «Телекомунікації»

напрямок підготовки 6.050901 «Радіотехніка»

спеціальність 7.17010101, 8.17010101 «Безпека інформаційних і комунікаційних систем»

спеціальність 7.17010201, 8.17010201 «Системи технічного захисту інформації, автоматизація її обробки»

спеціальність 7.05010201, 8.05010201 «Комп'ютерні системи та мережі»

спеціальність 7.05090301, 8.05090301 «Інформаційні мережі зв'язку»

спеціальність 7.05090302, 8.05090302 «Телекомунікаційні системи та мережі»

спеціальність 7.05090103, 8.05090103 «Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси»

спеціальність 7.05090102, 8.05090102 «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення»

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення «Телекомунікацій та інформатизації», «Захисту інформації», «Заочного та дистанційного навчання»

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 – 2015 навчальний рік

Робоча програма «Охорона праці в галузі» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за напрямом підготовки 6.170101, 6.170102, 6.170103, 6.050102, 6.050901, 6.050903,
спеціальністю 7.17010101, 8.17010101, 7.17010201, 8.17010201, 7.05010201, 8.05010201,
7.05090301, 8.05090301, 7.05090302, 8.05090302, 7.05090102, 8.05090102, 7.05090103, 8.05090103.

Розробники: к.т.н. доц. Гунченко О.М.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Безпеки життєдіяльності та охорони праці

Протокол від “ 1 ” вересня 2014 року № 1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) Безпеки життєдіяльності та охорони праці

_____ (Наконечний В.С.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Дана робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для спеціальностей «Безпека інформаційних і комунікаційних систем», «Системи технічного захисту інформації, автоматизація її обробки, «Комп'ютерні системи та мережі», «Інформаційні мережі зв'язку», «Телекомунікаційні системи та мережі», «Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси» та «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення» розроблена відповідно до «Типової навчальної програми нормативної дисципліни «Охорона праці в галузі» для вищих навчальних закладів для всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр»», затвердженої МОНМСУ 18.03.2011 р.

Навчальна програма даної дисципліни розроблена з урахуванням того, що студенти на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр» засвоїли головні положення нормативної навчальної дисципліни «Основи охорони праці», а також окремі питання охорони праці в дисциплінах професійного спрямування. Вона передбачає вивчення актуальних питань охорони праці для конкретної галузі господарської, економічної та науково-дослідної діяльності з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Навчальна дисципліна «Охорона праці в галузі» є нормативною дисципліною, що обов'язково включається в навчальні плани підготовки спеціалістів (магістрів). Обсяг навчального часу для вивчення дисципліни не повинен бути меншим 36 академічних годин (1,0 кредиту ECTS).

Предметом вивчення у межах дисципліни є законодавча база з охорони праці та безпеки професійної діяльності у галузі комп'ютерних систем та мереж та методика виконання проектних розрахунків заходів з поліпшення умов праці у даному виді економічної діяльності.

Форма підсумкового контролю знань – екзамен.

Зважаючи на багатоманітність видів господарської та економічної діяльності та специфічність виробничих завдань у робочій навчальній програмі дисципліни «Охорона праці в галузі» для спеціальностей «Безпека інформаційних і комунікаційних систем», «Системи технічного захисту інформації, автоматизація її обробки, «Комп'ютерні системи та мережі», «Інформаційні мережі зв'язку», «Телекомунікаційні системи та мережі», «Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси» та «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення» подані основні вимоги щодо структури та змісту дисципліни, отриманих знань та вмінь. У переліку рекомендованої літератури наведені основні джерела, які рекомендуються «Типовою програмою» і кафедрою «БЖД та охорона праці», що є актуальними для цієї спеціальності.

Вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі» рекомендується здійснювати протягом одного семестру (модуля) у зв'язку із обмеженістю призначеного для цього часу.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 1	Галузь знань <u>050102</u> <u>комп'ютерна інженерія</u>	<u>Нормативна</u>	
	Напрямок підготовки <u>050102</u> <u>комп'ютерна інженерія</u>		
Модулів 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>7.05010201</u> <u>комп'ютерні системи та мережі</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів 1		5	5
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		Семестр	
Загальна кількість годин 36		9	9
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 3 год. самостійної роботи 2 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>спеціаліст, магістр</u>	Лекції	
		6 год.	2 год.
		Практичні заняття	
		12 год.	4 год.
		Лабораторні роботи	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		10 год.	22 год.
Індивідуальне завдання: 8год.			
Вид контролю: іспит			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 1,0;

для заочної форми навчання 0,2.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців (спеціалістів та магістрів) умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці в галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах при здійсненні діяльності з налагодження та управління комп'ютерними системами та мережами через ефективне використання знань з охорони праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Основні професійні компетенції

Засвоївши програму навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» спеціалісти(магістри) за напрямом підготовки «Комп'ютерна інженерія», спеціальністю «Комп'ютерні системи та мережі» мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у науково-дослідній діяльності:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності);
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

в організаційно-управлінській діяльності:

- впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці;
- здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;
- здатність до організації діяльності виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- управління діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- впровадження ефективного розподілу функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.

у проектній діяльності:

- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультаційній діяльності:

- надання допомоги та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;
- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

«Охорона праці в галузі (за спеціальністю «Комп'ютерні системи та мережі»).

Лекція 1.

Тема 1. «Міжнародні норми в галузі охорони праці».

Стислий зміст. Охорона праці як невід'ємна складова соціальної відповідальності. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Охорона праці - частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці (*Базова [1 с. 10-14], [2 с. 8-11], [4 с. 158-169]; Допоміжна [34]*).

Тема 2. «Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці що діють на підприємствах України».

Стислий зміст. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Показник нормативно-правових актів з питань охорони праці (*Базова [1 с. 16-4], [2 с. 13-20], [4 с. 22-44], [8 с. 90-95]; Допоміжна [23]*).

Лекція 2.

Тема 3. «Система управління охороною праці в організації».

Стислий зміст. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП в організації. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Менеджмент охорони праці. Політика в галузі охорони праці. Планування. Впровадження і функціонування СУОП. Перевірки і коригувальні дії. Аналіз з боку керівництва. Планування заходів з охорони праці. Види планування та контролю стану охорони праці (*Метод. забезпеч. [7], Базова [1 с. 52-147], [4 с. 14-32], [5 с. 56-87], [6 с. 43-52], [7 с. 6-11, с. 19-21]; Допоміжна [14-16, 36, 42]*).

Лекція 3.

Тема 4. «Травматизм та професійні захворювання що виникають у персоналу в невиробничій сфері. Розслідування нещасних випадків».

Стислий зміст. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань при здійсненні діяльності з комп'ютерних систем та мереж організацій та адміністрування (*Базова [1 с. 147-178], [4 с. 36-45], [5 с. 111-134], [6 с. 84-103], [7 с. 68-96]; Допоміжна [12-15]*).

Тема 5. «Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві».

Стислий зміст. Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Страхові тарифи. Страхові виплати. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника (*Метод. забезпеч. [1-3]; Базова [1 с. 230-239], [5 с. 135-155]; Допоміжна [11-12]*).

Лекція 4.

Тема 6. «Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці при роботі з комп'ютерними системами та мережами».

Стислий зміст. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Загальні вимоги безпеки в галузі. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Вимоги безпеки під час роботи з комп'ютерними системами та мережами. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі. Психофізіологічні виробничі чинники. (Базова [1 с. 260-329], [2 с. 42-92], [4 с. 36-45], [5 с. 111-134], [6 с. 84-103], [7 с. 68-96]; Допоміжна [16-30, 38-41, 45]).

Модульна контрольна робота (МКР).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	пр.	лаб.	інд.	с.р.		л.	пр.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. «Міжнародні норми в галузі охорони праці»	3	1	-	-	1	1	4,3	0,3	-	-	1	3
Тема 2. «Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці що діють на підприємствах України х»	3	1	-	-	1	1	4,3	0,3	-	-	1	3
Тема 3. «Система управління охороною праці в організації»	4	2	-	-	1	1	4,4	0,4	-	-	1	3
Тема 4. «Травматизм та професійні захворювання що виникають у персоналу в не-виробничій сфері. Розслідування нещасних випадків на виробництві».	3,5	0,5	1	-	1	1	4,5	0,5	1	-	1	2
Тема 5. «Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві»	4,5	0,5	1	-	1	2	4,5	0,5	1	-	1	2
Тема 6. «Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці при роботі з комп'ютерними системами та мережами»	18	1	10	-	3	4	14	-	2	-	3	9
Усього годин	36	6	12	-	8	10	36	2	4	-	8	22

5. Теми семінарських занять

Навчальним планом не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п пр.з.	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навч.	заочна форма навч.
1	<p>Заняття: № 1. «Аналіз рівня захворюваності на підприємстві. Розрахунок відшкодування збитків робітнику, потерпілому у результаті виробничої травми.</p> <p><i>Тема змістовного модуля № 4: «Травматизм та професійні захворювання що виникають у персоналу в невикробничій сфері. Розслідування нещасних випадків».</i></p> <p><i>Тема змістовного модуля № 5: «Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві».</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Аналіз динаміки виробничого травматизму в Україні. Методи аналізу виробничого травматизму. Показники професійного ризику. Положення про розслідування нещасного випадку виробничого характеру. Створення комісії з розслідування нещасного випадку на виробництві. Методика складання акту за формою Н-1. Складові відшкодування збитків потерпілому у наслідку виробничої травми (<i>Методичне забезпечення [1-4]</i>).</p>	1 1	1 1
2	<p>Заняття: № 2. «Розрахунок економічної ефективності заходів з поліпшення умов праці».</p> <p><i>Тема змістовного модуля № 6: «Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці при роботі з комп'ютерними системами та мережами».</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Умови праці. Атестація робочих місць. Методика розрахунків економічної ефективності заходів з поліпшення умов праці (<i>Методичне забезпечення [4]</i>).</p>	2	2
3	<p>Заняття: № 3. «Проектування робочого місця, що обладнано ВДТ, з урахуванням вимог безпеки та особистих антропометричних даних користувача ПЕОМ».</p> <p><i>Тема змістовного модуля № 6: «Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці при роботі з комп'ютерними системами та мережами».</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Робоче місце. Робоча поза. Ергономічні вимоги до проектування робочих місць. Оцінка відповідності фактичних антропометричних характеристик вимогам нормативних документів. Методика проектного розрахунку параметрів робочого місця оператора ВДТ з урахуванням його антропометричних характеристик (<i>Методичне забезпечення [4]</i>).</p>	2	-
4	<p>Заняття: № 4.: «Проектний розрахунок системи загального рівномірного штучного освітлення на робочому місці, що обладнано ВДТ».</p> <p><i>Тема змістовного модуля № 6: «Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці при роботі з комп'ютерними системами та мережами».</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Основні вимоги нормативних документів, що регламентують організацію природного та штучного освітлення у приміщеннях офісного типу. Штучні джерела освітлення. Методика розрахунку штучного освітлення за методом використання світлового потоку (<i>Методичне забезпечення [4, 8]</i>).</p>	2	-
5	<p>Заняття: № 5.: «Проектні розрахунки з нормалізації метеорологічних умов у виробничому приміщенні (опалення та кондиціонування)».</p> <p><i>Тема змістовного модуля № 6: «Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці при роботі з комп'ютерними системами та мережами».</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Основні вимоги нормативних документів до офісних приміщень де використовуються ВДТ з нормалізації параметрів мікроклімату. Методи нормалізації параметрів мікроклімату. Методика розрахунку необхідного повітрообміну у приміщенні. Методика розрахунку необхідних параметрів кондиціонера. Методика розрахунку водяного опалення приміщення офісного типу (<i>Методичне забезпечення [4]</i>).</p>	2	-
6	<p>Заняття: № 6. «Проектний розрахунок системи захисного заземлення».</p> <p><i>Тема змістовного модуля № 6: «Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці при роботі з комп'ютерними системами та мережами».</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Оволодіння навичками проектування систем захисного заземлення з урахуванням особливостей побудови мережі та початкових параметрів. (<i>Методичне забезпечення [4]</i>).</p>	2	-

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Самостійна робота. Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.	2	4
2	Самостійна робота. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників».	1	4
3	Самостійна робота. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів. Примірний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства галузі. Ефективність функціональної структури СУОП.	1	4
4	Самостійна робота. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Розслідування та облік аварій. Розслідування інцидентів та невідповідностей. Особливості розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці.	2	4
5	Самостійна робота. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Обов'язки Фонду. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Права та обов'язки застрахованої особи.	1	2
6	Самостійна робота. Класи виробничих приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння, що використовують. Пожежна безпека електрообладнання.	3	4
Разом		10	22

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання складається з двох теоретичних питань та трьох розрахункових завдань.

Теоретичні питання присвячені нормативно-правовим аспектам дисципліни «Охорона праці в галузі».

Розрахункові завдання включають:

- розрахунок і оцінку величини необхідної площі виробничого приміщення на одне робоче місце, обладнане ВДТ;
- розрахунок чисельності працівників служби охорони праці на підприємстві;

- визначення втрат, пов'язаних з підбором та навчанням нового робітника, що замінює постраждалого в результаті нещасного випадку на виробництві.

10. Методи навчання

Лекції з використанням плакатів, роздавального матеріалу, наочних форм представлення інформації, презентацій в програмі PowerPoint.

Практичні заняття з використанням ПК, стендів, плакатів, роздавального матеріалу, методичних розробок з урахуванням теми роботи.

11. Методи контролю

Поточний контроль проводиться у формі:

- письмового тестування (МКР) на останньому лекційному занятті після викладення лекційного матеріалу та самостійного опрацювання студентом тем самостійної роботи;

- опитування при проведенні практичних занять;

- захисту індивідуального завдання.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту (усно – відповіді на екзаменаційний білет, або письмово у формі тестування).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Дисципліна	Поточні завдання								Контрольний захід МК (екзамен)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS
	п.з. 1	п.з. 2	п.з. 3	п.з. 4	п.з. 5	п.з. 6	МКР	ІКЗ			
ОПГ	4,5-5	4,5-5	4,5-5	4,5-5	4,5-5	4,5-5	9-10	4,5-5	О _{кзмк} 45-50	відмінно	A
	4,1-4,4	4,1-4,4	4,1-4,4	4,1-4,4	4,1-4,4	4,1-4,4	8,2-8,9	4,1-4,4	41-44,5	добре	B
	3,7-4	3,7-4	3,7-4	3,7-4	3,7-4	3,7-4	7,4-8,1	3,7-4	37-40,5		C
	3,2-3,5	3,2-3,5	3,2-3,5	3,2-3,5	3,2-3,5	3,2-3,5	6,4-7,3	3,2-3,5	32-36,5	задовільно	D
	3-3,1	3-3,1	3-3,1	3-3,1	3-3,1	3-3,1	6-6,3	3-3,1	30-31,5		E
	1,75-2,9	1,75-2,9	1,75-2,9	1,75-2,9	1,75-2,9	1,75-2,9	3,5-5,8	1,75-2,9	17,5-29,5	незадовільно	FX
	0-1,7	0-1,7	0-1,7	0-1,7	0-1,7	0-1,7	0-3,4	0-1,7	0-17		F

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
69 - 74	D	задовільно	
60 - 68	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до самостійного заняття з дисциплін «Основи охорони праці», «БЖД та охорона праці», «Охорона праці в галузі», «Система управління охороною праці» за темою «Травматизм та професійні захворювання на виробництві» (для студентів усіх спеціальностей) / Укл. М.А. Касьянов, В.О. Медяник, О.М. Гунченко, В.І. Сало, В.Я. Міцик, О.О. Андріанова – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. – 40 с.

2. Методичні вказівки до самостійної роботи по дисциплінах «Основи охорони праці», «БЖД та охорона праці» та «Охорона праці в галузі» за темою: «Законодавство про охорону праці» (частина перша) (для студентів усіх напрямів та форм навчання) / Укл. М.А. Касьянов, В.О. Медяник, В.І. Сало, О.М. Гунченко – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2008. – 42 с.

3. Методичні вказівки до самостійної роботи по дисциплінах «Основи охорони праці», «БЖД та охорона праці», «Охорона праці в галузі» за темою: «Законодавство про охорону праці» (частина друга) (для студентів усіх спеціальностей) / Укл. М.А. Касьянов, В.О. Медяник, В.І. Сало, О.М. Гунченко, В.А. Малов – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2008. – 50 с.

4. Практикум з дисципліни «Охорона праці в галузі» (для студентів факультету «Комп'ютерних систем та мереж») / Укл. М.А. Касьянов, О.М. Гунченко, – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2011 – 70 с.

5. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання з дисципліни «Охорона праці в галузі» (для студентів денної форми навчання факультету «Комп'ютерних систем та мереж») / Укл.: Касьянов М.А., Гунченко О.М. - Луганськ: вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В.Даля, 2011. – 22 с.

6. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Охорона праці в галузі» (для студентів заочної форми навчання факультету «Комп'ютерних систем та мереж») / Укл.: Касьянов М.А., Гунченко О.М. - Луганськ: вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В.Даля, 2011. – 22 с.

7. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисциплін «Охорона праці в галузі» та «Управління охороною праці» за темою «Побудова системи управління охороною праці підприємства за міжнародним стандартом OHSAS 18001» (для студентів усіх напрямів підготовки та усіх форм навчання) / Укл. М.А. Касьянов, О.М. Гунченко, В.О. Медяник – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 18 с.

8. Методические указания к практическому занятию «Проектный расчет искусственного освещения производственных помещений по методу коэффициента использования светового потока» по дисциплине «Охрана труда в отрасли» (для студентов всех направлений подготовки дневной и заочной форм обучения) / Сост. Н.А. Касьянов, О.Н. Гунченко, В.И. Сало – Луганск: Изд-во ВНУ им. В. Даля, 2009. – 24 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.

2. Охорона праці в галузі (для економічних спеціальностей): навч. посіб. / А.О. Толок; Дніпродзерж. держ. техн. ун-т. - Дніпродзержинськ, 2009. - 142 с.

3. Апостолук С.О., Джигирей В.С., Апостолук А.С., Соколовський І.А., Апостолук Б.О. Безпека праці:ергономічні та естетичні основи: Навч. посіб. – К. : Знання, 2007. – 215с.

4. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.

5. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

6. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.

7. Грибан В.Г., Негодченко О.В. Охорона праці: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 280 с.

8. Копань В. С. Охорона праці в гуманітарній сфері: Навч. гіосіб.- К.: Університетське вид-во ПУЛЬСАРИ, 2007.- 200 с.

Допоміжна

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

9. Закон України «Про охорону праці» №229-IV від 21 листопада 2002 р.(Зміни та доп. внесені у ЗУ від 25.11.2003 № 1331-IV, від 27.11.2003 № 1344-IV, від 23.12.2004 № 2285-IV, від 25.03.2005 № 2505-IV).

10. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», №1105-XIV від 23.09.99.

11. Закон України «О внесенні змін до «Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.02.2007 г. № 117-V.

12. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Пост. КМУ № 1232 від 30.11.11 (зі змінами від 05.09.2012).

13. НПАОП 0.004.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15(зі змінами від 16 листопада 2007 року N 273).

14. НПАОП 0.00-4.09-07. Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства.

15. ДНАОП 0.00-4.11-07. Типове положення про роботу уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці.

16. ГОСТ 12.1.005-88. ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования. Воздух рабочей зоны.

17. СНиП 2.04.05-91. Отопление, вентиляция, кондиционирование.

18. ДСТУ 2867-94. Шум. Методи оцінювання виробничого шумового навантаження.

19. ДСТУ 7237:2011. ССБП. Електробезпека. Загальні вимоги та номенклатура видів захисту.

20. ПУЕ:2009 (зі змінами від 31.03.2011 року N 36).

21. ДСанПіН 3.3.2.007-1998 Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин.

22. НПАОП 0.00-1.28-10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин. Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65.

23. ДСТУ 2272:2006. ССБП. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.

24. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення».

25. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.

26. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».

27. ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2001 № 528.

28. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.003-74 (1999) ССБТ «Опасные и вредные производственные факторы. Классификация».

29. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.

30. ДБН В.2.2-28-2010 «Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення».

31. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».

32. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».

33. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.

34. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.

35. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи комп'ютерних систем та мереж охорони праці – Вимоги.

36. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.

37. «Кодекс законів про працю України» N 322-VIII від 10.12.71 (редакція станом на 13.06.2012 року).

38. Закон України «Про пожежну безпеку» № 3747-XII від 17.12.93 (редакція станом на 19.11.2012 року).

39. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.

40. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.

41. НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України». Наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.

42. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

43. Касьянов М.А., Васильчук М.В., Гунченко О.М., Медяник В.О. Удосконалення системи управління охороною праці на машинобудівних підприємствах. Навч. посібник – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2009. – 222 с.

44. Виноградський М.Д., Шканова О.М. Організація праці менеджера. Навчальний посібник / К.: , 2002. - 518 с.

45. Охорона праці користувачів персональних комп'ютерів / Касьянов М.А., Гунченко О.М., Медяник В.О., Михайлова Ю.Ю., Андріанова О.О. Навчальний посібник – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля., 2008. – 124 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).

2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

3. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

4. <http://www.iacis.ru> - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).

5. <http://base.safework.ru/iloenc> – Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.

6. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.

7. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».